

Õiguskantsler

Vladimir Arhipov
linnapea
Maardu Linnavalitsus
info@maardu.ee

Teie 08.11.2017 nr 16.2-6/2267-4

Meie 21.12.2017 nr 7-8/170694/1705909

Isikute pöördumiste menetlemine

Lugupeetud linnapea

Õiguskantsler uuris, kuidas on Maardu Linnavalitsus 2016.aastal inimeste pöördumisi menetlenud.

Hindamaks linnavalitsuse tegevuse õiguspärasust, palus õiguskantsleri nõunik linnavalitsuselt teavet ja selgitusi isikute pöördumiste menetlemise kohta.¹ Samuti paluti linnavalitsusel saata valikuliselt isikute pöördumisi ja linnavalitsuse vastuskirju, mis puudutasid kohaliku omavalitsuse pädevust ja ülesandeid. Edastatud teabe vähesuse tõttu valiti osa kirjavahetusest ka dokumendiregistrist.

Leian, et üldjuhul on linnavalitsus isikute pöördumisi menetledes järginud põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava.

Siiski ilmnis linnavalitsuse tegevuses ka puudujääke. Selgus, et kohtuvälise menetleja – linnavalitsuse – kiirmenetluse otsuse tühistamist soovinud isikule ei selgitatud tähtaegselt kohtusse pöördumise võimalust.² Samuti teavitati isikut sotsiaalteenuse või -toetuse andmisest keeldumisest mitte haldusaktiga, vaid nii kirja kui ka telefoni teel.³

Seetõttu soovitan linnavalitsusel edaspidi

- vastata pöördumistele (mille menetlemine pole linnavalitsuse pädevuses) viivitamata, kuid hiljemalt tähtjaks;
- järgida sotsiaalteenuste ja -toetuste avalduse kohta haldusakti andmisel vormi- ja menetlusnõudeid ning teha haldusakt ka korrektselt teatavaks.

¹ Õiguskantsleri Kantselei [26.05.2017 teabe nõudmisele](#) nr 7-8/170694/1702308 vastas Maardu Linnavalitsus 18.08.2017 kirjaga nr 16.2-6/2267-1; 10.10.2017 ja 08.11.2017 kirjadega nr 16.2-6/2267-4.

² V. P. 19.06.2016 pöördumisele vastas linnavalitsus 20.07.2016 kirjaga nr 16.3-8/2198-1.

³ A.P. 11.01.2016 täiendava sotsiaaltoetuse avaldusele vastas linnavalitsus 02.02.2016 kirjaga nr 10-1.7/107-1; S.T. 18.02.2016 sotsiaaleluruumi avaldusele vastas linnavalitsus telefoni teel (nr 10-2.1/545-1); I. V. 11.05.2016 sünnitoetuse avaldusele vastas linnavalitsus 16.05.2016 kirjaga nr 10-1.7/1657-1); T.H., V.P. 27.07.2016 sotsiaalkorteri avaldusele vastas linnavalitsus 01.09.2016 kirjaga nr 10-2.1/2617-1; S. S. 01.11.2016 sotsiaalelupinna kasutamise lepingu pikendamise avaldusele vastas linnavalitsus 30.11.2016 kirjaga nr 10-2.1./4044-1; D.K.-M. 28.12.2016 sünnitoetuse avaldusele vastas linnavalitsus telefoni teel (nr 10-1.7/5097-1).

I Märjukirjade menetlemise tähtaeg

Linnavalitsus on väärtomenetluses kohtuväline menetleja, kes osaleb menetluses ametniku kaudu. Kohtuvälise menetleja juht on kohustuslik kaebestants üksnes [väärtomenetluse seadustiku](#) (VMTS) §-des 76–80 ette nähtud menetluses. Linnavalitsus, linnaeapa ega tema volitatud ametnik pole pädev läbi vaatama kohtuvälise menetleja otsustele esitatud kaebusi.⁴ Kohtuvälise menetleja kiirmenetluse otsusele esitatud kaebuse vaatab läbi kohus (VMTS § 114 lg 1 p 1, § 132). Kiirmenetluse otsusele peab isik maakohtule kaebuse esitama 15 päeva jooksul pärast otsuse kättesaamist (VMTS § 114 lg 3).

Kui linnavalitsusele esitatakse kaebus kohtuvälise menetleja kiirmenetluse otsusele, saab seda käsitada märjukirjana. Märjukirjale tuleb vastata [märjukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduses](#) (MSVS) sätestatud korras.

MSVS § 6 kohaselt tuleb üldjuhul märjukirjale vastata viivitamata, kuid mitte hiljem kui 30 kalendripäeva jooksul. Kui ühtegi märjukirjas esitatud seisukohta või ettepanekut arvestada või märjukirjale vastata pole asutuse pädevuses, tuleb märjukiri saata pädevale asutusele vastamiseks viivitamata, kuid mitte hiljem kui 5 tööpäeva jooksul märjukirja registreerimisest. Samuti tuleb isikut sellest teavitada (vt MSVS § 5 lg 3). Märjukirja ei edastata vastamiseks kohtule kohtumenetluse seaduse alusel ning sellisel juhul tuleb isikule selgitada, kuidas kohtusse pöörduda (MSVS § 5 lg 6). Eelnevast võib järeldada, et kui märjukirja menetlemine pole asutuse pädevuses ja pöördumise menetlemine kuulub kohtu pädevusse, tuleb sellest isikut teavitada viivitamata, kuid mitte hiljem kui 5 tööpäeva jooksul.

Tegelikult tuleb isiku pöördumisele vastata viivitamata. See on hea halduse tava põhimõtte üks väljendus, mille kohaselt peaks avalik võim tegutsema mõistliku aja jooksul võimalikult kiiresti. Õigusaktides sätestatud tähtajad on üksnes orientiir, kusjuures tähtpäeva (s.o tähtaja lõppu) ei tule ametnikul nii-öelda ära oodata. Nii võib mõistliku aja jooksul tegutsemise põhimõtte nõuda konkreetsel juhul tegutsemist ka kiiremini, kui õigusaktis sätestatud.

Seega, kui isik soovib esitada kaebuse kohtuvälise menetleja – linnavalitsuse – kiirmenetluse otsuse tühistamiseks, tuleb isikut viivitamata (kuid mitte hiljem kui 5 tööpäeva jooksul pöördumise registreerimisest) teavitada, kuidas kohtusse pöörduda. Sel juhul teeb linnavalitsus kõik võimaliku, et vältida olukorda, kus kohus ei saa isiku kaebust läbi vaadata kaebetähtaja möödumise tõttu. Kui linnavalitsus vastab isiku pöördumisele alles 30 kalendripäeva möödumisel, on kaebetähtaeg möödunud.

II Haldusmenetluse nõuete järgimine sotsiaalhoolekande ja -teenuse avalduse menetlemisel

Alates 01.01.2016 reguleerib sotsiaalhoolekande valdkonda eriseadusena uus [sotsiaalhoolekande seadus](#) (SHS). SHS § 2 järgi kohaldatakse sotsiaalhoolekande seaduses ettenähtud sotsiaalkaitsele [sotsiaalseadustiku üldosa seaduse](#) (SÜS) sätteid, arvestades SHS-s sätestatud erisusi. Sotsiaalseadustikus ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse [haldusmenetluse seadust](#), arvestades sotsiaalseadustikus sätestatud erisusi (SÜS § 3 lg 6).

Sotsiaalkaitsehüvitise (nt sotsiaalhoolekande või -teenuse) maksmine või andmine ning sellest keeldumine vormistatakse tavaliselt **haldusaktiga** (vt SÜS § 23 lg 2). SÜS § 25 lõike 1 järgi

⁴ RKÜKo 16.05.2008, nr [3-1-1-88-07](#), p 21.

otsustatakse sotsiaalkaitsehüvitise andmine üldjuhul **kümne tööpäeva jooksul** pärast nõuetekohase taotluse esitamist.

Keelduvas haldusaktis tuleb muu hulgas märkida põhjendused ning korrektne vaidlustamisviide (SÜS § 26 lg 2 p-d 2 ja 3). Vaidlustamisviide peab sisaldama selgitust nii vaide kui ka halduskohtule kaebuse esitamise võimaluste kohta.

Hüvitise andmise või sellest keeldumise haldusakt tuleb teha isikule teatavaks SÜS §-s 27 loetletud viisidel. Seda saab teha nii taotluses märgitud e-posti aadressil, posti teel lihtkirjaga taotluses märgitud aadressil kui ka hüvitise andja juures.

Niisiis ei saa kohalik omavalitsus isiku taotluse (osalise) rahuldamise või rahuldamata jätmise korral sellest isikut teavitada kirja teel või suuliselt, s.t isikule haldusakti edastamata või selle kättesaamise võimalusi tutvustamata. Isik peab saama enda jaoks rahulikult välja selgitada, millistel kaalutlustel ta toetusest või teenusest ilma jääb. Ühtlasi peab isik haldusakti vaidlustamisviite kaudu saama infot, kuidas oma õigusi seoses avaliku võimu tegevusega kaitsta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristel Lekko 693 8443
Kristel.Lekko@oiguskantsler.ee